

Gminny Program Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020

Część opisowa

Realizacja zadań nakreślonych ustawami:

- 1) z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 2) z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 3) rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 znajdując odbicie w uchwalanym gminnym programie profilaktyki.

Przy tworzeniu programu na rok 2020 zostały uwzględnione wnioski z przeprowadzonej wcześniej Diagnozy Problemów Społecznych w gminie Pietrowice Wielkie oraz wnioski płynące od podmiotów realizujących zadania na przestrzeni ostatnich lat.

Cele ogólne jakie muszą być realizowane przez jednostkę samorządu terytorialnego, nakreślone zostały w art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości. Zapisy te znajdują uszczegółowienie w Narodowym Programie Zdrowia (NPZ) na lata 2016 – 2020 w postaci tzw. celów operacyjnych. Są one opisane jako zadania, które gminy muszą prowadzić z naciskiem na:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych, współuzależnionych od alkoholu,
- 2) profilaktykę uniwersalną ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży,
- 3) monitoring zjawiska uzależnień,
- 4) prowadzenie działalności edukacyjnej,
- 5) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 6) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów o zakazie m.in. reklamy alkoholu, sprzedaży osobom niepełnoletnim lub nietrzeźwym,
- 7) tworzenie systemu przeciwdziałania zjawisku uzależnień szeroko rozumianych,
- 8) poprawa sposobu żywienia, stanu odżywiania oraz aktywności fizycznej społeczeństwa
- 9) profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych,
- 10) ograniczanie ryzyka zdrowotnego wynikającego z zagrożeń fizycznych, chemicznych i biologicznych.

Główne zadania jakie będą realizowane w 2020 roku przez jednostkę samorządu terytorialnego – gminę Pietrowice Wielkie to:

- 1) profilaktyka uniwersalna skierowana do dzieci i młodzieży,
- 2) zwiększanie dostępności pomocy dla osób uzależnionych oraz dla sprawców i ofiar przemocy domowej,
- 3) prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej dla społeczności gminnej,
- 4) tworzenie systemu przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie,
- 5) profilaktyka cyberuzależnień,
- 6) monitoring oraz kontrola punktów sprzedaży alkoholu,
- 7) profilaktyka zdrowotna.

W działaniach na rok 2020 skupiać się będziemy przede wszystkim w obszarze profilaktyki uniwersalnej. Jak co roku placówki oświatowe z naszej gminy aktywnie zostaną włączone do realizacji

zadania trzeciego, wymienionego w ustawie o wychowaniu w trzeźwości ale też i w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, mianowicie w prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej.

Realizacja tego celu wypełniają szkoły poprzez swoje **szkolne programy profilaktyczno - wychowawcze**, który zgodnie z aktami prawnymi uwzględniają edukację prozdrowotną, wychowawczą, profilaktykę wszelkich uzależnień oraz posiadają procedury w sytuacjach szczególnych zagrożeń. W ostatnim czasie szkoły zostały zobowiązane do corocznej w zakresie potrzeb rozwojowych ucznia z uwzględnieniem zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Ma to pozwolić na bardziej skonkretyzowaną formę pomocy młodym ludziom.

Wiadomo nie od dziś, że aby profilaktyka na pierwszym poziomie była skuteczna, musi oddziaływać na środowiska rodziny, szkoły, społeczności lokalnej. W praktyce najbardziej jednak dostępnym i skutecznym środowiskiem jest szkoła. Zaplanowano w tym obszarze dofinansowanie szkolnych programów profilaktyki na przestrzeni całego roku oraz organizację akcji letniej podczas ferii letnich i przerwy zimowej.

W wynikach z przeprowadzanych diagnoz w szkołach pojawia się problem cyberuzależnienia, coraz mocniej się nasilający w młodszych klasach. Chcąc uchwycić ten problem, skutecznie przygotować się na nowe wyzwania związane z szerokim dostępem do Internetu, portali społecznościowych, musimy dostosować zadania, przeszkolić nauczycieli. Stąd potrzeba przygotowania nauczycieli i rodziców do rozpoznawania problemu, przeprowadzenie szerokiej akcji informacyjnej o zagrożeniach a w kolejnych latach prowadzenie wśród dzieci i młodzieży stosownych warsztatów profilaktycznych.

Należy także wspomnieć, że obok oddziaływań kierowanych do uczniów warto planować szkolenia profilaktyczne dla grona pedagogicznego oraz dla rodziców. Jest to warunkiem **inicjowania zmian systemowych**, a więc nie tylko pracy nad zasobami osobowymi uczniów, ale także kształtowania ich środowiska szkolnego oraz rodzinnego – głównych środowisk, w których funkcjonują.

W ramach realizacji ustawowych zadań zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i udzielanie wszelkiej pomocy rodzinom z problemami alkoholowymi funkcjonuje od lat w naszej gminie punkt konsultacyjny.

Zadania jakie wypełnia punkt konsultacyjny w programie profilaktyki pozostają niezmiennie. Zauważyć należy, działalność punktu skierowana jest głównie do osób mających problemy z alkoholem, przemocą oraz do rodzin tychże osób. Z uwagi na niewielką skalę występujących zjawisk i liczbę klientów, punkt pozostanie czynny w jednym dniu tygodnia w godzinach popołudniowych.

Z uwagi na pojawiający się w naszej gminie problem przemocy domowej (co zostało stwierdzone również w diagnozie) konieczne staje się stawienie czoła temu problemowi. Oprócz doraźnych działań poprzez punkt konsultacyjny, koniecznością jest prowadzenie kampanii informacyjnej w tym zakresie, która oprócz podstawowych informacji jak rozpoznać przemoc, przekaze też społeczeństwu informacje jak i gdzie szukać wsparcia / pomocy w tym zakresie.

Na terenie gminy w prawie wszystkich sołectwach funkcjonują świetlice wiejskie czy kluby młodzieżowe, które skupiając młodzież wpisują się w działalność profilaktyczną i opiekuńczą. Nie są to placówki, które prowadzą terapię, gdyż nie spełniają podstawowych kryteriów w tym zakresie. Są to placówki realizujące między innymi takie formy pracy środowiskowej jak:

- 1) organizację czasu wolnego,
- 2) rozwój zainteresowań,
- 3) organizację zabaw i zajęć sportowych,
- 4) pomoc w nauce i inne.

Taka świetlica jest przy okazji ośrodkiem kulturotwórczym w wiosce i doskonale wpisuje się w profilaktykę uniwersalną.

Latem przeprowadzona zostanie tradycyjnie już akcja profilaktyczno – edukacyjna związana z letnim wypoczynkiem dzieci i młodzieży. Oprócz zakorzenionych mocno w pracy szkół półkolonii, zorganizowany zostanie również obóz potocznie zwany „strażackim” niosący dla młodzieży przygodę, profilaktykę, edukację i propagowanie bezpieczeństwa oraz zdrowego stylu życia. W całość działań profilaktycznych, ale o charakterze prozdrowotnym i sportowym wpisane zostanie dofinansowanie dla klubu sportowego UKS „Start” Pietrowice Wielkie, sekcja piłki ręcznej.

W programie profilaktyki na rok 2020 pojawia się nowe zadanie, zgodne z ogólnym celem operacyjnym Narodowego Programu Zdrowia (NPZ). Jest to działanie związane z ograniczaniem ryzyka zdrowotnego w związku z coraz bardziej zanieczyszczonym powietrzem, szczególnie w okresie jesień – zima – wczesna wiosna. Brak jest jakiegokolwiek konkretnego zapisu w rekomendacjach PARPA na rok 2020 do działań w tym obszarze. Jednak możemy się wpisać do działań podejmowanych w naszej gminie na rzecz poprawy jakości powietrza. Na początek byłby to zakup oczyszczaczy powietrza dla przedszkoli.

Również wsparciem finansowym dla swojej działalności objęte zostaje Centrum Społeczno Kulturalne w Pietrowicach. Uwzględnić tu należy bezpośrednią działalność Centrum oraz Biblioteki Gminnej wraz z filiami w akcjach, zajęciach w czasie wolnym itp. oraz wzbogacanie bazy do tej działalności.

Działalność statutowa komisji RPA na rok 2020 obejmuje:

- 1) szkolenia członków komisji,
- 2) prowadzenie działań edukacyjnych z wykorzystaniem materiałów typu plakaty, broszury, ulotki dla określonych grup adresatów w ramach kampanii ogólnopolskich czy lokalnych,
- 3) monitorowanie skali problemów alkoholowych w środowisku lokalnym, pozwalające ocenić stan problemów w tej materii (m.in. kontrola punktów sprzedaży alkoholu),
- 4) opłaty administracyjne związane z przygotowaniem wniosków o skierowanie na badania i prowadzenia punktu konsultacyjnego,
- 5) dofinansowanie do terapii dla osób uzależnionych.

W ramach profilaktyki uzależnień zwracamy uwagę na zjawisko narkomanii, a raczej **przeciwdziałania narkomanii i zażywaniu środków psychoaktywnych, dopalaczy oraz leków**. W tym obszarze zadań jedną z wielu form oddziaływań jest wyposażanie w odpowiednią wiedzę środowisk pracujących z młodzieżą oraz odpowiednio dobrane oddziaływanie na samą młodzież. Problem ten został zasygnalizowany w diagnozie. Stąd planuje się wydatki na 2020 aby wprowadzić cykliczność oddziaływań w postaci zajęć warsztatowych dla uczniów oraz kontynuować szkolenia dla nauczycieli.

Zadania z zakresu przeciwdziałania narkomani będą realizowane przez szkoły podstawowe, dla których organem prowadzącym jest Gmina Pietrowice Wielkie.

Przyjęte poprzednio uchwałami Rady Gminy Pietrowice Wielkie liczba punktów sprzedaży oraz zasady usytuowania miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych pozostają w mocy.

Zasady finansowania działań profilaktycznych

Na rok 2020 przyjmuje się zasady finansowania działań w ramach gminnego programu profilaktyki:

Na realizację zadań wymienionych poniżej w harmonogramie przyjmuje się kwotę 69.000 zł.

Zasady wynagradzania członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

1. Wynagrodzenie dla członków komisji:

- 1) przewodniczący komisji - 350 .zł. brutto miesięcznie,
- 2) członek komisji - 130 zł. brutto za udział w posiedzeniu komisji..

2. Wynagrodzenie za dyżury w punkcie konsultacyjnym - 60 zł. brutto za dyżur, na podstawie złożonych miesięcznych list obecności.